

**Razvoj instrumenata nadzora
za pravosudne i policijske institucije
Zapadnog Balkana
2009-2011.**

Programske smjernice Bosna i Hercegovina

CARDS Regionalni akcijski program

uz finansijsku podršku
Evropske komisije

juni 2010. godine

Odricanje od odgovornosti

Ovaj izvještaj nije formalno redigiran.

Sadržaj ove publikacije ne odražava neophodno stavove ili politike UNODC-a ili organizacija koje su dale svoj doprinos, niti se podrazumijeva njihovo odobrenje sadržaja. Korištene označke i način predstavljanja materijala u ovoj publikaciji ne podrazumijevaju izražavanje bilo kakvog mišljenja UNODC-a u pogledu pravnog statusa bilo koje zemlje, teritorije, grada ili nadležnih tijela, niti u pogledu razgraničavanja njihovih državnih ili područnih granica.

Komentari u vezi s ovim izvještajem su dobrodošli i mogu se uputiti na slijedeću adresu:

Statistics and Survey Section (Odjel za statistiku i istraživanje)

United Nations Office on Drugs and Crime

PO Box 500

1400 Vienna

Austria

Tel: (+43) 1 26060 5475

Fax: (+43) 1 26060 7 5475

E-mail: sass.crime@unodc.org

Website: www.unodc.org

Zahvale

UNODC želi zahvaliti Evropskoj komisiji na finansijskoj podršci pruženoj za pripremu i objavljivanje ovog izvještaja u okviru Regionalnog programa CARDS 2006.

Ovaj izvještaj nastao je pod odgovornošću Odjela za statistiku i istraživanje (SASS) i Regionalnog ureda programa za jugoistočnu Evropu (RPOSEE) u sklopu Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC), a na osnovu istraživanja provedenog u Bosni i Hercegovini u okviru misije UNODC-a i Zajedničkog istražnog centra za transnacionalni kriminal (TRANSCRIME) u novembru 2009. godine.

Lokalno istraživanje i organizacija misije:

Almir Maljević (lokalna osoba za kontakt)

Koordinacija istraživanja i izrade izvještaja:

TRANSCRIME: Barbara Vettori (istraživanje i izrada nacrta)
 Ernesto Savona (koordiniranje istraživanja)

UNODC: Michael Jandl (urednik izvještaja)
 Steven Malby (koordiniranje istraživanja)
 Anna Alvazzi del Frate (koordiniranje istraživanja)
 Carla Ciavarella (upravljanje projektom)
 Angela Me (upravljanje projektom)

Programske smjernice Bosna i Hercegovina

1

1. Uvod i osnovne informacije

Ove programske smjernice nastale su u okviru projekta pod nazivom 'Razvoj instrumenata nadzora za pravosudne i policijske institucije Zapadnog Balkana', uz finansijsku podršku regionalnog akcionog programa CARDS Evropske unije. Smjernice uključuju niz preporuka za poboljšanje statističkih sistema o kriminalu i krivičnom pravosuđu, kao i o migracijama, azilu i vizama.

Ovdje predstavljene smjernice nastale su na temelju Izvještaja o tehničkoj procjeni za Bosnu i Hercegovinu (BiH) (UNODC, april 2010.) i treba ih čitati zajedno sa tim izvještajem. Izvještaj o tehničkoj procjeni je objedinio informacije prikupljene tokom terenske istraživačke misije u Sarajevu i Banjoj Luci od 18. do 29. oktobra 2009. godine, koja je provedena u bliskoj saradnji sa nadležnim institucijama i kolegama iz BiH u području statistike o pravosuđu i unutarnjim poslovima (JHA).¹

Kao što je slučaj i sa Izvještajem o tehničkoj procjeni, preporuke iz ovog dokumenta definirane su u sklopu određenog institucionalnog okvira i trebaju se uzeti u obzir u okviru relevantnih međunarodnih standarda i standarda EU u području prikupljanja, analize i korištenja statističkih podataka o pravosuđu i unutarnjim poslovima. Postepeno prihvaćanje i primjena smjernica, odnosno prihvaćanje i primjena korak po korak, predstavljaju ključni korak u pravcu usklađivanja postojećih nacionalnih statističkih mehanizama sa relevantnim međunarodnim standardima i pravnom stečevinom kao i najboljim praksama Evropske unije.

Da bi se zemljama i područjima koja koriste ovaj projekt pomoglo u postizanju ovog cilja, projekt pod nazivom 'Razvoj instrumenata nadzora za pravosudne i policijske institucije Zapadnog Balkana' predviđa niz projektnih aktivnosti. Zadaci koji su već dovršeni uključuju istraživačku studiju pod nazivom 'Istraživanje o sistemima i kontekstu: Statistika pravosuđa i unutarnjih poslova na Zapadnom Balkanu', te studiju pod nazivom 'Razvoj statističkih standarda u području kriminala i krivičnog pravosuđa – međunarodni standardi i pravna stečevina Evropske unije', kao i sveobuhvatne izvještaje o tehničkoj procjeni koji su već spomenuti. Dodatne projektne aktivnosti će uključivati i razvoj regionalnih pokazatelja i ciljanu obuku i izgradnju kapaciteta u području prikupljanja podataka i statistike institucija pravosuđa i unutarnjih poslova.

Smjernice koje slijede sistematski ukazuju na potencijalna područja u kojima se može ostvariti poboljšanje što samo po sebi predstavlja značajan projektni rezultat. To bi, nadalje, trebalo pomoći u određivanju prioriteta u pogledu potrebe za obukom, koje treba ispuniti u okviru projekta, kao i u definiranju daljnje tehničke pomoći i aktivnosti obuke koji bi se mogli odvijati u okviru drugih projekata tehničke pomoći. Smjernice također ukazuju na područja u kojima je potreban dalji razvoj statističkih sistema na srednjoročnom i dugoročnom nivou.

¹ Istraživačku misiju je proveo Ured Ujedinjenih naroda za drogu i kriminal (UNODC), u saradnji sa Zajedničkim istraživačkim centrom o transnacionalnom kriminalu (TRANSCRIME), a podršku je pružila UNODC-ova lokalna osoba za kontakt u Hrvatskoj, kao i predstavnica Savjetodavne upravljačke grupe projekta, gđa. Maja Gregurić, iz hrvatskog Ministarstva pravosuđa.

2. Statistika o kriminalu i krivičnom pravosuđu

2.1. Policijska statistika

2.1.1. Uvod

Smjernice koje slijede odnose se uglavnom na statističke podatke o kriminalu koje evidentira policija.

2.1.2. Unos podataka (evidentiranje krivičnih djela)

Evidentiranje krivičnih djela nije jedinstveno u cijeloj Bosni i Hercegovini. Iako je unos podataka sličan na svim policijskim nivoima u BiH, postoje i određene važne razlike.

U svim entitetima i na svim nivoima u BiH, policijski podaci o krivičnim djelima se evidentiraju u krivičnom registru kada postoji dovoljno dokaza da bi se uputila krivična prijava prema tužitelju. Podaci se općenito unose za krivična djela koja su počinili poznati, kao i ona koja su počinili nepoznati počinitelji, izuzev u Distriktu Brčko i u predmetima koji su dodijeljeni Državnoj agenciji za istrage i zaštitu (SIPA), gdje se bilježe isključivo predmeti gdje su počinitelji poznati.

Podaci koji se unose u krivični registar općenito uključuju podatke o predmetu, žrtvi i počinitelju, ali veoma malo podataka o ličnim karakteristikama počinitelja i žrtava.

Na svim nivoima sistema krivičnog pravosuđa u BiH, svakom predmetu se dodjeljuje posebni jedinstveni identifikacijski broj. Ovi policijski identifikatori se ne koordiniraju između različitih policijskih snaga u BiH. To bi moglo dovesti do dvostrukog evidentiranja istog predmeta na nivou kantona, entiteta i države kada se predmeti prebacuju u drugu nadležnost.

Brojevi predmeta koje dodjeljuju policijske snage ne odgovaraju brojevima predmeta koji se koriste u sistemu tužilaštva, odnosno u sudskom sistemu.

Standardni sistem klasifikacije koji se koristi na svim nivoima je zasnovan na četiri različita krivična zakona u BiH. Posljedica toga je da podaci o broju počinjenih krivičnih djela, odnosno o broju počinitelja, po vrstama krivičnih djela obično nisu raspoloživi na nivou cijele države.

	Preporuke	Nadležna institucija
1.	Zbog fragmentiranosti nadležnosti za provođenje zakona u BiH treba promovirati standardizaciju evidentiranja kriminala u cijeloj zemlji. Ova standardizacija treba obuhvatiti kako usaglašavanje prakse evidentiranja (mjesta na kojem se određeno krivično djelo evidentira) i instrumenata i sadržaja evidentiranja (kao što je uspostavljanje jedinstvenog krivičnog registra sa standardiziranim poljima za podatke). Kratkoročno, standardizacija bi se mogla promovirati putem elaboriranja i usvajanja temeljnih zajedničkih pravila za evidentiranje krivičnih djela. To bi trebalo uključivati osnovna pravila kao što je bilježenje svih krivičnih djela s kojima je policija upoznata, bez obzira na to da li su počinitelji poznati	Ministarstvo sigurnosti / Sektor za analitiku Direktori policije Policija FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA Granična policija BiH

	ili nepoznati.	
2.	Srednjoročno, da bi se ostvarila jedinstvena praksa evidentiranja i izvještavanja, treba ojačati postojeće napore ICITAP-a (Međunarodni program pomoći u obučavanju za kriminalističke istrage) na uspostavljanju sistema izvještavanja o krivičnim djelima za cijelu zemlju. Upotreba standardiziranih obrazaca za prijavu događaja koje je razvio ICITAP (za prijavljivanje krivičnih djela, prekršaja i drugih incidenata), zajedno sa instrumentima za izvještavanje preko interneta, treba promovirati u cijeloj BiH.	Ministarstvo sigurnosti / Sektor za analitiku Direktori policije Policija FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA Granična policija BiH
3.	Prilikom razmatranja praksi evidentiranja krivičnih djela treba razmotriti uvođenje zajedničkog sistema za dodjeljivanje broja predmeta od strane svih nadležnih policijskih organa u BiH. Ovaj sistem bi također trebao izbjegći probleme koji nastaju dupliranjem evidentiranja istog predmeta, posebno u slučaju predmeta organiziranog kriminala.	Ministarstvo sigurnosti / Sektor za analitiku Direktori policije Policija FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA Granična policija BiH
4.	Evidencije o osobama koje se sumnjiče da su počinatelji i evidencije o žrtvama bi se trebale voditi na jedinstven način prema vrsti krivičnog djela (član iz Krivičnog zakona) te sadržavati podatke o starosti, spolu, etničkoj pripadnosti, odnosu između počinitelja i žrtve, državljanstvu i prebivalištu.	Policija
5.	Dugoročno, ovaj sistem bi trebalo dodatno razraditi i uvezati sa (pravosudnim) sistemom upravljanja predmetima tužilaštava i sudova da bi se omogućilo praćenje osoba i predmeta kroz čitav sistem krivičnog pravosuđa.	Policija Tužilaštva Sudovi
6.	Da bi se omogućilo detaljno izvještavanje o krivičnim djelima i počiniteljima prema vrsti krivičnog djela na nivou države, Sektor za analitiku Ministarstva sigurnosti treba preuzeti vodeću ulogu u razvijanju standardiziranog sistema klasifikacije krivičnih djela za izvještavanje sa entitetskog prema državnom nivou. To bi trebalo uključivati detaljan spisak članova Krivičnog zakona za svaki od četiri krivična zakona, uz konkretno navođenje članova koje treba uključiti u svaku kategoriju podataka o kriminalu (napad, teška krađa...) koji se traže. Ovaj klasifikacijski sistem bi se trebao zasnivati na krivičnim zakonima entiteta, Distrikta Brčko i države, i trebao bi biti dopunjeno širom dokumentacijom sa metapodacima.	Ministarstvo sigurnosti / Sektor za analitiku Direktori policije Policija FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA Granična policija BiH

2.1.3. Tok podataka

Prikupljanje podataka o kriminalu u BiH je i dalje veoma fragmentirano a provode ga neovisno policijske snage FBiH, RS i BDBiH, kao i SIPA. Detaljni podaci su na raspolaganju na nivou entiteta, ali se samo ograničena količina podataka redovno dostavlja Sektoru za analitiku Ministarstva sigurnosti na državnom nivou.

Zbog toga što su različiti entiteti i institucije uključeni u prikupljanje podataka o kriminalu u BiH, kao i zbog različitih krivičnih zakona, podaci na državnom nivou se prikupljaju samo u sklopu širih kategorija kriminala.

Ne postoje jedinstvena pravila prebrojavanja koja je donijela centralna institucija i koja se primjenjuju u cijeloj BiH. Općenito, pravila prebrojavanja u BiH nisu uvijek jasna i ne primjenjuju se na jedinstven način. Razlike u pravilima prebrojavanja između različitih policijskih organa mogu dovesti do nekompatibilnosti podataka koji bi se teško mogli uporediti na državnom nivou.

Donedavno, statistički podaci o kriminalu su se dostavljali sa nivoa entiteta prema državnom nivou (Sektor za analitiku Ministarstva sigurnosti) svakih šest mjeseci, nakon prijema konkretnog zahtjeva od Sektora za analitiku. Od kraja 2009. godine, izvještaj o stanju sigurnosti je ograničen isključivo na aspekte sigurnosti (podaci policije i granične policije) i izlazit će svaka tri mjeseca. Istovremeno, broj uposlenika u Sektoru za analitiku Ministarstva sigurnosti je odnedavno smanjen sa pet na dvije osobe, što dovodi u pitanje kapacitete za analizu podataka i sastavljanje specijalnih analitičkih i tematskih izvještaja.

	Preporuke	Nadležna institucija
7.	Uzimajući u obzir veliku količinu policijskih podataka o kriminalu, koji su raspoloživi na nivou kantona i entiteta, preporučuje se šira upotreba ovih podataka za analitičke i potrebe monitoringa na državnom i regionalnom nivou. Da bi se to postiglo, različiti organi za provođenje zakona u BiH bi mogli identificirati i uspostaviti ojačani ured za analitiku na centralnom nivou koji ima kapacitet i ovlaštenje da prikuplja i izvještava o detaljnim podacima o kriminalu (npr. o počiniteljima i krivičnim djelima prema vrsti kriminala).	Ministarstvo sigurnosti / Sektor za analitiku Direktori policije Policija FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA Granična policija BiH
8.	Treba uložiti napore da bi se cijela teritorija BiH obuhvatila standardiziranim sistemom evidentiranja krivičnijih djela, koji bi osigurao izbjegavanje šupljina i dvostrukog prebrojavanja. Istovremeno, generiranje jedinstvene statistike o kriminalu u cijeloj BiH zahtijeva usvajanje i diseminaciju jasno definiranih i standardiziranih pravila prebrojavanja. Kao jedina institucija koja prikuplja policijske podatke o kriminalu sa svih nivoa iz cijele zemlje, Sektor za analitiku Ministarstva sigurnosti bi mogao preuzeti vodeću ulogu u sastavljanju osnovnih zajedničkih pravila i odgovornosti za evidentiranje, agregiranje u tabelama i prijenos podataka o kriminalu. Ova pravila se onda mogu dostaviti na usvajanje organima za provođenje zakona na svim nivoima (kantonalni, entitetski i državni nivo, uključujući SIPA-u i Graničnu policiju).	Ministarstvo sigurnosti / Sektor za analitiku Direktori policije Policija FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA Granična policija BiH
9.	Trebalo bi razmotriti potrebe Sektora za analitiku u smislu kadrovskog osposobljavanja da bi se osiguralo postojanje dovoljnih resursa i kvalificiranih uposlenika koji su u stanju primati, procesuirati i vršiti kompilaciju podataka sa kantonalnih i entitetskih nivoa na kvartalnoj osnovi.	Ministarstvo sigurnosti / Sektor za analitiku Direktor policije Policija FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA Granična policija BiH

2.1.4. Rezultat (generiranje statističkih podataka)

Provjera valjanosti podataka se vrši na bazičan način, kako na nivou entiteta tako i unutar SIPA-e. Na državnom nivou, Ministarstvo sigurnosti ne vrši provjeru niti potvrđivanje podataka koje primi jer se podaci koji dolaze od entiteta smatraju službenom informacijom koja se ne može mijenjati na državnom nivou.

Analiza podataka o kriminalu na svim nivoima u BiH je ograničena na nekoliko osnovnih analitičkih koraka, uključujući ispitivanje apsolutnih brojki, stopa promjene i stopa riješenih predmeta.

Iako je velika količina podataka na raspolaganju za internu upotrebu u ministarstvima unutarnjih poslova na nivou kantona i entiteta, proces agregiranja podataka na kantonalnom, entitetskom i državnom nivou ostavlja vrlo malo detalja u agregiranoj statistici o kriminalu.

Na internet stranicama nekoliko kantonalnih policija se objavljaju relativno detaljni statistički izvještaji o kriminalu, no, općenito, podaci o kriminalu se ne diseminiraju široj javnosti na entitetskom nivou. Na državnom nivou, Ministarstvo sigurnosti u svojoj Informaciji o stanju sigurnosti u BiH objavljuje godišnju statistiku o krivičnim djelima prema širim kategorijama kriminala i sa ukupnim brojem počinitelja koji su razvrstani po entitetima koji dostavljaju izvještaje. Ova Informacija se može dobiti, nakon njenog usvajanja u Parlamentarnoj skupštini BiH, samo samo nakon dostavljanja opravdanog zahtjeva.

Trenutno, zavodi za statistiku FBiH, RS i BiH ne prikupljaju od policije niti objavljaju bilo kakve podatke o kriminalu.

	Preporuke	Nadležna institucija
10.	Treba razmotriti uspostavljanje radne grupe sa predstvincima policijskih organa na svim nivoima u BiH sa zadatkom osmišljavanja sistema provjere i potvrđivanja podataka. Posebnu pažnju treba posvetiti osmišljavanju mehanizama za izbjegavanje grešaka u agregiranju podataka kada se predmeti prenose sa kantonalnog na entitetski i sa entitetskog na državni nivo.	Sektor za analitiku Ministarstva sigurnosti i ministarstava unutarnjih poslova FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA-e Granična policija BiH
11.	Preporučuje se uspostavljanje sistema redovnog izvještavanja detaljnih podataka o krivičnim djelima, počiniteljima i žrtvama kriminala koje evidentira policija na državnom nivou. Izvještavanje bi trebalo biti u obliku standardiziranih tabela u godišnjoj statističkoj publikaciji, također s obzirom na međunarodno izvještavanje (Eurostat i Izvještaj Ujedinjenih naroda o trendovima kriminala i djelovanju sistema krivičnog pravosuđa). Treba razmotriti upotrebu interneta za šиру diseminaciju podataka o kriminalu.	Sektori za analitiku Ministarstva sigurnosti i ministarstava unutarnjih poslova FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA-e Granična policija BiH
12.	Statistički podaci o krivičnim djelima koji su sadržani u izvještaju trebaju biti razvrstani po vrsti; statistički podaci o počiniteljima trebaju biti razvrstani prema vrsti krivičnog djela, godinama starosti, spolu, državljanstvu i odnosu između žrtve i počinitelja. Objavljeni statistički izvještaji	Sektori za analitiku Ministarstva sigurnosti i ministarstava unutarnjih poslova

	trebaju biti propraćeni detaljnim tumačenjima statističkih podataka i trendova, kao i detaljnim metapodacima.	FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA-e Granična policija BiH
13.	Može se razmotriti jačanje koordinacije analitičkih odjela policije i zavoda za statistiku na entitetskom i državnom nivou, posebno s ciljem uključivanja statističkih podataka o kriminalu u Statistički godišnjak, kao i za potrebe međunarodnog izvještavanja o statistici kriminala prema Eurostatu.	Sektori za analitiku Ministarstva sigurnosti i ministarstava unutarnjih poslova FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA-e Granična policija BiH Zavodi za statistiku FBiH, RS i BiH
14.	Također se može razmotriti veća upotreba velikih količina podataka o kriminalu koje evidentira policija. Konkretnije, analitički odjeli na entitetskom i državnom nivou mogu razmotriti uspostavljanje partnerskog odnosa sa pripadnicima akademске zajednice i naučnim radnicima da bi promovirali dubinsku analizu raspoloživih podataka, da bi se proširilo neophodno znanje onih koji donose odluke o politikama, kao i onih koji rade u sistemu krivičnog pravosuđa.	Sektori za analitiku Ministarstva sigurnosti i ministarstava unutarnjih poslova FBiH, RSBiH, BDBiH SIPA-e Granična policija BiH

2.2. Statistika tužilaštava

2.2.1. Uvod

Smjernice koje slijede u donjem tekstu se uglavnom odnose na statističke podatke tužilaštava.

2.2.2. Unos podataka (evidenciranje krivičnih djela)

Tužilaštva evidentiraju podatke o predmetima koje prime i završe manuelno na papiru. Elektronski sistem upravljanja predmetima za registraciju i praćenje predmeta se trenutno uvodi u sva tužilaštva u BiH. Registre koji se trebaju koristiti, bilo na papiru ili u elektronskom sistemu upravljanja predmetima, definiralo je Visoko sudsko i tužilačko vijeće i oni su isti za cijelu BiH.

Većina statističkih podataka koje evidentiraju različita tužilaštva odnose se na procesuiranje predmeta, a o optuženom se u internim registrima bilježe samo osnovni podaci. U FBiH, međutim, Federalni zavod za statistiku prikuplja više ličnih podataka o osobama koje su predmet krivičnog gonjenja.

Na svim nivoima krivičnog gonjenja u BiH, svakom predmetu se dodjeljuje identifikacijski broj (broj predmeta). Međutim, ovi identifikacijski brojevi još nisu iskoordinirani između tužilaštava na različitim nivoima (prvostepenim i ostalim) i nisu u

potpunosti iskoordinirani između tužilaštava na entitetskom i državnom nivou. Uvođenjem sistema za upravljanje predmetima na svim nivoima, ovaj problem će biti riješen i jedinstveni identifikacijski broj će pratiti predmet kroz čitav sistem krivičnog gonjenja.

U pogledu provedbe sistema upravljanja predmetima, svi sudovi i tužilaštva imaju neophodnu infrastrukturu. Međutim, iako je u sudovima sistem već u potpunosti uveden, do sada je uveden tek u dva tužilaštva. Datum do kojeg se planira puno uspostavljanje ovog sistema u svim tužilaštвима je kraj 2010. godine.

Trenutno se ne vrši agregacija podataka iz tužilaštava prema vrsti kriminala na državnom nivou, a ti podaci su uglavnom ograničeni na procesne podatke na nivou entiteta. Podaci, čiju agregaciju na državnom nivou vrši Visoko sudska i tužilačko vijeće, se ne oslanjaju na jedinstveni standardizirani sistem klasifikacije krivičnih djela. Podaci tužilaštava se agregiraju prema vrsti krivičnog djela samo u Federalnom zavodu za statistiku; u postupku klasifikacije krivičnih djela, Federalni zavod za statistiku se oslanja na Krivični zakon FBiH.

	Preporuke	Nadležna institucija
15.	Mogla bi se izvršiti revizija obrazaca koji se koriste u tužilaštвима za registraciju i evidentiranje podataka o osobama koje se krivično gone. Posebnu pažnju treba usmjeriti na dodavanje dodatnih polja za unos podataka da bi se evidentirali lični podaci o starosti, spolu, etničkoj pripadnosti, odnosu između počinitelja i žrtve, državljanstvu i prebivalištu svih počinitelja. Isti nivo detalja bi trebalo evidentirati i za žrtve krivičnih djela (oštećene osobe).	Visoko sudska i tužilačko vijeće Tužilaštva
16.	Tokom uvođenja i implementacije elektronskog sistema za upravljanje predmetima u svim tužilaštвима, treba razmotriti integraciju statističkog modula koji je u stanju vršiti agregiranje i analizu neophodnih statističkih podataka iz svih faza unošenja (uključujući i početni unos predmeta).	Visoko sudska i tužilačko vijeće Tužilaštva
17.	Dodatnim razvojem elektronskog sistema upravljanja predmetima bi trebalo osigurati uvođenje integralnog registarskog broja predmeta da bi se predmeti mogli pratiti na svim nivoima krivičnog gonjenja u BiH. Posebnu pažnju treba обратити na ispunjavanje cilja postizanja pune implementacije do kraja 2010. U skladu sa Preporukom br. 27 i u skladu sa dobrim praksama iz Priručnika Ujedinjenih naroda za razvoj sistema statistike krivičnog pravosuđa, treba razmotriti uvođenje integralnog registarskog broja predmeta da bi se osobe i predmeti mogli pratiti kroz čitav sistem krivičnog pravosuđa, počevši od tužilaštava i sudova.	Visoko sudska i tužilačko vijeće Sudovi Tužilaštva
18.	Da bi elektronski sistem upravljanja predmetima bio koristan za generiranje statističkih podataka o krivičnom pravosuđu na državnom nivou, bit će neophodno razviti standardizirani sistem klasifikacije krivičnih djela za izvještavanje sa nivoa entiteta prema državnom nivou. Ovo bi trebalo uključivati detaljni popis članova krivičnog zakona, i to svakog od četiri krivična zakona, uz konkretno navođenje članova koje treba uključiti u izvještavanje o konkretnim kategorijama podataka iz krivičnog pravosuđa. Klasifikacijski sistem treba biti zasnovan na krivičnim zakonima entiteta i države i upotpunjen širom dokumentacijom o metapodacima.	Visoko sudska i tužilačko vijeće Tužilaštva

2.2.3. Tok podataka

Protok podataka iz tužilaštava se može podijeliti na agregiranje i prijenos podataka na entitetskom nivou i prijenos podataka od FBiH, RS i BDBiH prema Visokom sudsakom i tužilačkom vijeću na državnom nivou. Podaci koje na državnom nivou prikuplja Visoko sudska i tužilačko vijeće obuhvaćaju teritoriju cijele BiH.

Iako statistički podaci obuhvaćaju cijelu teritoriju, oni ne obuhvaćaju sva tužilaštva jer Specijalni odjel za organizirani kriminal i najteže oblike kriminala Okružnog tužilaštva u Banjoj Luci ima vlastitu statistiku koja se ne dostavlja prema entitetskom i državnom nivou.

Jedinične zapise o osobama koje se krivično gone prikuplja samo Federalni zavod za statistiku. Trenutno se priprema sličan proces prikupljanja podataka o osobama koje se krivično gone u Zavodu za statistiku RS.

	Preporuke	Nadležna institucija
19.	Statistika o krivičnom gonjenju na državnom nivou bi trebala obuhvaćati sve dijelove i sva tužilaštva u BiH. Trebalo bi obratiti posebnu pažnju na uključivanje specijalnih tužilaštava na entitetskom i državnom nivou.	Visoko sudska i tužilačko vijeće Tužilaštva
20.	Srednjoročno, kompjuterizacija sistema izvještavanja može dovesti do značajnog napretka u efikasnosti i raspoloživosti podataka na centralnom nivou. U bliskoj budućnosti bi trebalo provesti studiju o izvodljivosti i troškovima ugradnje statističkog modula u elektronski sistem upravljanja predmetima. Ova studija bi trebala razmotriti zahtjeve za evidentiranje i prijenos ličnih podataka o starosti, spolu, etničkoj pripadnosti, odnosu između počinitelja i žrtve, državljanstvu i prebivalištu svih osoba koje su krivično gonjene i žrtava kriminala (oštećenih).	Visoko sudska i tužilačko vijeće Tužilaštva
21.	U skladu sa općom praksom u drugim zemljama regionala, i kao što Federalni zavod za statistiku već radi u FBiH, za potrebe statističkog izvještavanja treba razmotriti dostavljanje jediničnih zapisa o osobama iz tužilaštava u Zavod za statistiku Republike Srpske. Treba pronaći odvojeno rješenje za takvo prikupljanje podataka na nivou Distrikta Brčko, u kojem bi Agencija za statistiku BiH mogla biti uključena u prikupljanje podataka.	Visoko sudska i tužilačko vijeće Tužilaštva Zavod za statistiku RS Agencija za statistiku BiH

2.2.4. Rezultat (izrada statističkih podataka)

2.2.4.1. Potvrđivanje podataka i statistička analiza podataka

Na svim nivoima tužilaštava u BiH, provodi se samo ograničena analiza raspoloživih procesnih podataka i generira se tek nekoliko indikatora učinka (npr. o obimu posla, riješenim i neriješenim predmetima). Generiranje ovih indikatora bi se uveliko moglo olakšati punim uvođenjem i upotrebom sistema za upravljanje predmetima na nivou tužilaštava.

Statističke informacije o radu tužilaštava na svim nivoima u BiH su i dalje uglavnom ograničene na procesne podatke o rješavanju predmeta i zaostalim neriješenim

predmetima. Korisniji podaci o efikasnosti pravosuđa (npr. prosječno trajanje procesa) bi se mogli generirati i objavljivati nakon što se sistem upravljanja predmetima prilagodi generiranju detaljnijih statističkih podataka o predmetima i počiniteljima prema krivičnom djelu.

Sadašnje prikupljanje podataka od strane Federalnog zavoda za statistiku rezultira jednim statističkim podacima o osobama koje se krivično gone, a koji su raspoložive javnosti. Trenutno se u Republičkom zavodu za statistiku RS priprema uvođenje sličnog sistema prikupljanja podataka o krivičnom gonjenju za Republiku Srpsku. Međutim, statistički podaci koje trenutno prikuplja Federalni zavod za statistiku se razvrstavaju u šire kategorije kriminala koje ne odražavaju međunarodne i zahtjeve za izvještavanjem prema EU.

	Preporuke	Nadležne institucije
22.	Uzimajući u obzir veliku količinu statističkih podataka koji se generiraju na različitim nivoima tužilaštava u BiH, preporučuje se šira upotreba postojećih izvora podataka u svrhu monitoringa pravosudnog sistema u BiH. Na primjer, prikupljanje i analiza podataka bi trebali biti strukturirani tako da omoguće često izračunavanje indikatora učinka, kao što su prosječno vrijeme procesuiranja i obim posla. Treba preuzeti korake da se pripremi automatsko generiranje takvih statističkih podataka putem sistema za upravljanje predmetima.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Tužilaštva
23.	Pored internog izvještavanja, tužilaštva u RS i BDBiH trebaju koordinirati sa Republičkim zavodom za statistiku RS i Agencijom za statistiku BiH, statističko izvještavanje podataka o osobama koje se krivično gone. Objavljivanje standardiziranih tabela i metapodataka u statističkim godišnjacima se također može razmotriti. Svi zavodi za statistiku u BiH mogu imati koristi od uske saradnje sa vanjskim ekspertima za kriminal i podatke o krivičnom pravosuđu u razvoju svojih baza podataka.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Tužilaštva Zavod za statistiku RS Agencija za statistiku BiH Federalni zavod za statistiku
24.	Također se može razmotriti bolja upotreba podataka koje prikupljaju tužilaštva. Konkretnije, Visoko sudsko i tužilačko vijeće i statističke institucije mogu razmotriti uspostavljanje partnerskog odnosa sa članovima akademске zajednice i naučnim radnicima da bi promovirali dubinsku analizu raspoloživih podataka i proširili znanje koje je neophodno onima koji donose odluke o politikama i onima koji rade u sistemu krivičnog pravosuđa.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Zavod za statistiku RS Agencija za statistiku BiH Federalni zavod za statistiku

2.3. Sudska statistika

2.3.1. Uvod

Smjernice koje slijede u donjem tekstu se odnose uglavnom na sudske podatke.

2.3.2. Unošenje podataka (evidentiranje krivičnih djela)

Evidentiranje podataka u sudovima na svim nivoima BiH je zasnovano na registrima za ručno unošenje podataka. Istovremeno, iste informacije o svakom novom predmetu se unose i u elektronski sistem za upravljanje predmetima, koji evidentira uglavnom podatke koji se odnose na procesuiranje predmeta. Istovremeno, i dalje se čuvaju evidencije na papiru jer elektronski sistem upravljanja predmetima nije prilagođen unošenju detaljnih podataka o počiniteljima i žrtvama, kao i o krivičnim djelima. (Detaljne lične podatke o osobama na suđu prikuplja Federalni zavod za statistiku za područje Federacije BiH).

Identifikatori predmeta koji se koriste na sudovima u cijeloj BiH nisu iskoordinirani između entiteta niti između prvostepenog i drugostepenog postupka, niti odgovaraju onima koji se koriste u policiji, odnosno u tužilaštvo. Planira se uvođenje zajedničkog jedinstvenog identifikatora nakon pune implementacije sistema elektronskog upravljanja predmetima u svim sudovima i tužilaštvo.

U svim sudovima u BiH vodi se evidencija predmeta prema vrsti krivičnog djela, kako je ono definirano u važećem krivičnom zakonu (prema članu i stavu) koji se primjenjuje na nivou entiteta, Brčko Distrikta i države.

	Preporuke	Nadležna institucija
25.	Preporučuje se da Visoko sudsko i tužilačko vijeće dobije zadatku formiranja radne grupe sa zadatkom definiranja liste minimuma podataka koje sudovi trebaju prikupljati ručno i u okviru elektronskog sistema za upravljanje predmetima. Radna grupa također treba ispitati mogućnost evidentiranja usaglašenih jediničnih zapisa o osobama sa svih sudova u okviru sistema upravljanja predmetima koji sadrže podatke o starosnoj dobi, spolu, etničkoj pripadnosti, odnosu između počinitelja i žrtve, državljanstvu i prebivalištu počinitelja i žrtvi.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Ministarstvo pravde Sudovi
26.	Preporučuje se daljnje razvijanje sistema upravljanja predmetima na sljedeći način <ul style="list-style-type: none"> - Uvođenjem sistema u svim sudovima na svim nivoima - Osiguravanjem dodatnih resursa za unošenje starih predmeta - Dodavanje statističkog modula za predmete prema vrsti krivičnog djela - Dodavanje evidencija i statističkog modula o ličnim podacima počinitelja i žrtvi. Rezultirajuća statistika se treba koristiti da bi se povećalo znanje onih koji donose odluke o politikama i onih koji rade u sistemu krivičnog pravosuđa promoviranjem dubinske analize načina na koji sistem krivičnog pravosuđa reagira na kriminal (prema vrsti krivičnog djela) i efikasnosti pravosudnog sistema (npr. prosječno vrijeme procesuiranja).	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Ministarstvo pravde
27.	Treba uvesti jedinstveni broj predmeta da bi se predmeti mogli pratiti na svim nivoima krivičnog gonjenja u BiH putem dodatnog razvoja sistema za upravljanje predmetima. Posebnu pažnju treba posvetiti postizanju cilja pune provedbe do kraja 2010. U skladu sa preporukom br. 17 i u skladu sa dobrim praksama iz Priručnika Ujedinjenih naroda za razvoj sistema statistike krivičnog pravosuđa treba razmotriti uvođenje integralnog	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Tužilaštva Sudovi

	registarskog broja predmeta da bi se pratile osobe i predmeti kroz čitav sistem krivičnog pravosuđa, počevši od tužilaštva i suda.	
--	--	--

2.3.3. Tok podataka

Zbirni podaci sa sudova u FBiH, RS i BDBiH se dostavljaju Visokom sudskom i tužilačkom vijeću u standardiziranom obliku (tabele). Neke od ovih tabela automatski generira sistem za upravljanje predmetima, dok se druge upisuju manuelno. Obrasci su potpuno isti kao oni koji su se koristili u starom (manuelnom) sistemu. Statistika koja se generira iz zbirnih podataka uglavnom opisuje procesne podatke o vođenju predmeta, kvalitetu rada, održanim ročištima, osuđujućim presudama kao i vrsti izrečene krivične sankcije.

Jedinične zapise o osobama na sudu prikuplja jedino Federalni zavod za statistiku u FBiH. Trenutno je u pripremi slično prikupljanje podataka o osobama na sudu od strane Republičkog zavoda za statistiku RS.

	Preporuke	Nadležna institucija
28.	Kompjuterizacija sistema izvještavanja sudova, koja je u toku, može dovesti do značajnog poboljšanja efikasnosti i pravovremenosti raspoloživih podataka na centralnom nivou. U bliskoj budućnosti bi se mogla provesti studija izvodljivosti u pogledu primjerenosti i troškova ugradnje statističkog modula u sistem upravljanja predmetima. Studija bi trebala razmotriti i zahtjeve za evidentiranje i prijenos ličnih podataka o starosnoj dobi, spolu, etničkoj pripadnosti, odnosu između počinitelja i žrtve, državljanstvu i prebivalištu svih optuženih na sudu i svih poznatih žrtava krivičnog djela.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Sudovi
29.	U skladu sa općom praksom u drugim zemljama regionala i kao što Federalni zavod za statistiku već radi u FBiH, može se razmotriti dostavljanje jediničnih zapisa o osobama sa sudova u Republički zavod za statistiku RS za potrebe statističkog izvještavanja. Za Distrikt Brčko treba naći odvojeno rješenje za takvo prikupljanje podatka u kojem bi Agencija za statistiku BiH (BHAS) mogla biti uključena u proces prikupljanja podataka.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Sudovi Zavod za statistiku RS Agencija za statistiku BiH

2.3.4. Rezultat (izrada statističkih podataka)

Na svim nivoima sudova u BiH, detaljna statistika o radu sudova je uglavnom i dalje ograničena na procesne podatke o procesuiranju predmeta, presudama i izrečenim sankcijama.

U svojoj postojećoj verziji, sistem upravljanja predmetima ne omogućava generiranje svih statističkih podataka koje zahtijeva Visoko sudsko i tužilačko vijeće tako da i dalje postoji potreba da se manuelno zbrajaju određeni statistički podaci. Analiza podataka je uglavnom ograničena na izračun procesnih indikatora.

Također, novi sistem upravljanja predmetima još uvijek nije prilagođen tako da omogući detaljnu statistiku o osobama u krivičnim predmetima, počiniteljima i žrtvama, prema vrsti krivičnog djela.

Za FBiH, Federalni zavod za statistiku prikuplja i u Statističkom godišnjaku objavljuje jedinične zapise o osobama kojima je izrečena osuđujuća presuda na prvostepenom sudu, koji su razvrstani prema vrsti izrečene krivične sankcije i prema široj kategoriji krivičnog djela (ali ne prema spolu, starosti ili državljanstvu).

Jedna od ključnih publikacija o aktivnostima suda je godišnji izvještaj Visokog sudskog i tužilačko vijeća. Podaci uglavnom predstavljaju procesnu statistiku i nisu razvrstani prema krivičnom djelu, izuzev za nekoliko najtežih krivičnih djela (npr. ubistvo). Jednu publikaciju koja uključuje razvrstavanje prema vrsti krivičnog djela izdaje Ministarstvo pravde BiH i odnosi se samo na predmete organiziranog kriminala koji su registrirani u centralnoj bazi podataka Ministarstva pravde.

	Preporuke	Nadležna institucija
30.	Preporučuje se da gore spomenuta radna grupa (vidi preporuku br. 25) također ispita mogućnosti za prilagođavanje postojeće verzije sistema za upravljanje predmetima na takav način da može automatski generirati svu procesnu i statistiku o osobama koju traži Visoko sudsko i tužilačko vijeće, čime će se poboljšati efikasnost i izbjegći manuelno prebrojavanje određenih vrsta statističkih podataka.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Sudovi
31.	Ministarstvo pravde i Visoko sudsko i tužilačko vijeće mogu posebno razmotriti uspostavljanje sistema izvještavanja za sve sudove u BiH koji omogućavaju generiranje statističkih podataka o osobama koji su razvrstani prema vrsti krivičnog djela; starosnoj dobi; spolu i državljanstvu. Razvrstavanje osuđenih osoba prema vrsti krivičnog djela treba uključivati barem sljedeće kategorije: namjerno ubistvo, napad, silovanje, seksualni nasrtaj/seksualni delikt, seksualni delikt protiv djece, razbojništvo, krađa, provalna krađa, provala u privatni stan, krađa motornog vozila, prevara, krivična djela povezana sa drogom, trgovina drogom, otmica, uključenost u organizirani kriminal, pranje novca, korupcija, trgovina ljudima, krijumčarenje migranata, kibernetički kriminal i krivična djela koja uključuju rasizam i ksenofobiju.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Ministarstvo pravde Sudovi
32.	Pored internog izvještavanja, svi osnovni i okružni sudovi u RS i u Brčko Distriktu mogu koordinirati sa Republičkim zavodom za statistiku RS i Agencijom za statistiku BiH u vezi statističkog izvještavanja sudskih podataka o osobama. Također se može razmotriti objavljivanje standardiziranih tabela i metapodataka u statističkim godišnjacima. Svi zavodi za statistiku u BiH mogu imati koristi od bliske saradnje sa vanjskim ekspertima za kriminal i podatke o krivičnom pravosuđu prilikom razvoja svojih baza podataka.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Osnovni i okružni sudovi Zavod za statistiku RS Agencija za statistiku BiH Federalni zavod za statistiku

2.4. Statistika o pranju novca

Ispunjavajući obavezu izvještavanja Finansijsko-obavještajnom odjelu SIPA-e, banke prikupljaju i elektronskim putem dostavljaju standardizirane obrasce, dok drugi obveznici prikupljaju i dostavljaju standardizirane obrasce na papiru. Ovaj ured ne prima podatke o krivičnim postupcima zbog pranja novca (podaci zasnovani na osobama o broju istražnih zahtjeva, broju podignutih optužnica i broju presuda).

	Preporuke	Nadležna institucija
33.	Srednjoročno, elektronski sistem za dostavljanje izvještaja o sumnjivim transakcijama i izvještaja o gotovinskim transakcijama treba proširiti da bi obuhvatio i druge obveznike izvještavanja osim banaka. Treba razmotriti uvođenje u novi sistem izvještavanja analitičkog softvera za automatsko generiranje izvještaja.	Finansijsko-obavještajni odjel (FOO) Svi obveznici izvještavanja
34.	Da bi se omogućio sveobuhvatan pregled rezultata aktivnosti pravosuđa, treba uspostaviti redovnu međuagencijsku razmjenu informacija između FOO, Visokog sudskega i tužilačkog vijeće i Ministarstva pravde, eventualno putem donošenja pisanih pravila kojima će se regulirati takva razmjena. Također treba zaključiti relevantne sporazume sa agencijama koje su nadležne za prikupljanje pravosudnih podataka koji nemaju kriminalni karakter a odnose se na pranje novca za potrebe budućeg izvještavanja na nivou Evropske unije, uzimajući posebno u obzir devet indikatora pranja novca koje je objavio Eurostat 2010.	FOO Visoko sudska i tužilačko vijeće Ministarstvo pravde
35.	Relevantni podaci koji će se redovno dostavljati u FOO uključuju i broj predmeta koje su pokrenuli organi za provođenje zakona na osnovu izvještaja o sumnjivim transakcijama koje je dostavio FOO, broj predmeta koji su krivično gonjeni kao i lične podatke o broju fizičkih odnosno pravnih lica koja su osuđena za krivično djelo pranja novca, kao i broj osuđujućih presuda prema vrsti. Statistički podaci o sudske procesima, u pogledu aktivnosti borbe protiv pranja novca, trebaju tvoriti integralni dio Godišnjeg izvještaja FOO-a.	FOO Visoko sudska i tužilačko vijeće Ministarstvo pravde

2.5. Statistika o trgovini ljudima

U BiH, Državni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalne migracije u BiH prikuplja statističke podatke o žrtvama trgovine ljudima u bazu podataka koju održava Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice. SIPA ima odvojenu bazu podataka o počiniteljima trgovine ljudima.

Određeni statistički podaci u vezi sa trgovinom ljudima se mogu naći u Godišnjem izvještaju Državnog koordinatora koji se može naći na Internetu.²

	Preporuke	Nadležna institucija
36.	Dobru praksu predstavlja to što određeni državni koordinatori	Državni

² Može se naći na <http://www.anti-trafficking.gov.ba/>

	za trgovinu ljudima proizvode godišnji izvještaj na svom jeziku i engleskom, koji se objavljuje na Internetu odakle ga zainteresirane osobe mogu skinuti. Preporučuje se jasno razdvajanje podataka o ilegalnim migracijama i krijumčarenju migranata od podataka o trgovini ljudima. U skladu sa razvojem indikatora o trgovini ljudima na nivou EU, preporučuje se objavljivanje odvojenog godišnjeg izvještaja sa detaljnim podacima koji su zasnovani na osobama u pogledu broja identificiranih žrtava i osumnjičenih počinitelja trgovine ljudima, kao i o broju osoba koje su krivično gonjene i osuđene, uz odgovarajuće razvrstavanje (prema spolu, starosti, državljanstvu, zemlji rođenja, vrsti eksploatacije, itd).	koordinator za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalne migracije
--	--	---

2.6. Statistika o krivičnim djelima koja uključuju rasizam i ksenofobiju

Zločini iz mržnje su djelomično obuhvaćeni krivičnim zakonima na svim nivoima, a policijska statistika o krivičnim djelima i počiniteljima bi teoretski trebala biti raspoloživa na nivou entiteta. Podaci o osobama koje su krivično gonjene i osuđene za ova krivična djela bi također trebali biti na raspolaganju u Federalnom zavodu za statistiku. Međutim, statistički podaci o krivičnim djelima koja uključuju rasističke motive, ksenofobiju i druge motive mržnje se ne prikupljaju na redovnoj osnovi.

	Preporuke	Nadležna institucija
37.	U svjetlu predviđene buduće obaveze izvještavanja Agenciji za temeljna prava Evropske unije o krivičnim djelima koja uključuju rasizam i ksenofobiju i o drugim zločinima iz mržnje, treba odrediti odgovarajuću instituciju (poput Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice ili Ministarstva pravde) kao kontakt tačku za prikupljanje statističkih podataka o krivičnim djelima koja uključuju rasističke motive, ksenofobiju ili druge motive mržnje.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Ministarstvo pravde
38.	Da bi se ustanovili polazni podaci, određena kontakt tačka bi trebala provesti pilot projekt prikupljanja podataka o zločinima iz mržnje koji su evidentirani među policijskim podacima kao i podacima tužilaštava i sudova.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Ministarstvo pravde

3. Međunarodno izvještavanje o podacima u vezi sa kriminalom i krivičnim pravosuđem

Sve do 2009, BiH nije bila obuhvaćena naporima Eurostata da prikupi podatke u području kriminala i krivičnog pravosuđa. Na osnovu postojećih sistema prikupljanja podataka, samo neki podaci koje je prikupio i objavio Eurostat su redovno raspoloživi na državnom nivou.

BiH je dostavila podatke za 10. UN-CTS za period 2005-2006. Podaci za 10. UN-CTS se odnose na sve dijelove upitnika (policija, tužilaštvo, sudovi, zatvor). Podaci za 11. UN-CTS se odnose samo na policijski dio upitnika i mogu biti pod utjecajem problema u vezi obuhvata, definicija i pouzdanosti.

Na državnom nivou, BiH ima Sektor za analitiku Ministarstva sigurnosti koji policijske podatke o krivičnim djelima razvrstava u šire kategorije krivičnih djela. Međutim, da bi dobilo detaljne podatke o krivičnim djelima o kojima je izvjestila policija, Ministarstvo sigurnosti mora uložiti poseban zahtjev ministarstvima unutarnjih poslova entiteta.

Podaci o osobama koje su krivično gonačene i osobama koje su osuđene na суду prema vrsti krivičnog djela trenutno općenito nisu raspoloživi na državnom nivou.

	Preporuke	Nadležna institucija
39.	Treba razmotriti imenovanje jedinstvene kontakt tačke za izvještavanje o podacima u vezi sa kriminalom i krivičnim pravosuđem na državnom, regionalnom i međunarodnom nivou. Ova jedinstvena kontakt tačka bi mogla biti ista kao i kontakt tačka za prikupljanje podataka za Eurostat.	Ministarstvo sigurnosti Ministarstvo pravde Zavod za statistiku RS; Federalni zavod za statistiku; Agencija za statistiku BiH
40.	Kontakt tačke Eurostata za podatke o kriminalu koje evidentira policija u statističkim institucijama trebaju blisko saradivati sa Sektorom za analitiku Ministarstva sigurnosti i Eurostatom da bi razradili protokol za redovno prikupljanje i izvještavanje podataka u vezi sa kriminalom i krivičnim pravosuđem prema Eurostatu. Protokol treba konkretno navesti prirodu i sadržinu podataka koji su predmet izvještavanja. Posebno se treba uzeti u obzir kompiliranje i usaglašavanje statističkih podataka o krivičnim djelima koja potпадaju pod različite definicije krivičnih djela u četiri krivična zakona u BiH. Sve eventualne razlike treba dobro dokumentirati u metapodacima i pružiti obrazloženja.	Ministarstvo sigurnosti/ Sektor za analitiku Zavod za statistiku RS; Federalni zavod za statistiku; Agencija za statistiku BiH

4. Statistika o migracijama

4.1.1.1. Uvod

Smjernice koje slijede uglavnom se odnose na podatke o migracijama.

4.1.1.2. Podaci o porijeklu i tokovima imigranata i emigranata

U BiH, registar stanovnika sadrži samo podatke o državljanima BiH i podatke o strancima koji imaju stalni boravak i u tu svrhu im se izdaje lična karta za strance i dodjeljuje im se JMBG. Zbog toga, u registru stanovnika ne postoje statistički podaci o broju ili tokovima stranih imigranata i emigranata. Jedini sistem za praćenje broja i protoka stranaca u BiH jeste putem registra dozvola boravka koje se izdaju strancima koji moraju imati dozvolu boravka u BiH.

	Preporuke	Nadležna institucija
41.	Treba razmotriti mogućnost uvođenja u registar stanovnika podataka o strancima koji borave u BiH na privremenoj i stalnoj osnovi.	Ministarstvo sigurnosti/ Služba za poslove sa strancima
42.	Kao prvi korak, i da bi se ustanovila polazna osnova detaljnih evidencija, radna grupa koja se sastoji od predstavnika statističkih institucija i Ministarstva sigurnosti bi trebala ocijeniti da li bi naredni popis stanovništva trebao biti iskorišten da se izvrši popis stranaca i onih koji su rođeni u inostranstvu, a imaju uobičajeno prebivalište u BiH. ³	Ministarstvo sigurnosti Zavod za statistiku RS; FZS; BHAS
43.	Ukoliko radna grupa da takvu preporuku, sljedeći popis stanovništva bi trebao uključivati posebna pitanja za popisivanje stranaca i onih koji su rođeni kao stranci i bilježenje podataka o njihovom spolu, starosnoj grupi, državljanstvu, zemlji rođenja i zemlji u kojoj su ranije imali prebivalište.	Ministarstvo sigurnosti Zavod za statistiku u RS; FZS; BHAS

4.1.1.3. Podaci o dozvolama boravka

Služba za poslove sa strancima je nadležna za izdavanje dozvola boravka za sva područja BiH i posjeduje bazu podataka o svim dozvolama boravka koje su izdate strancima za područje cijele zemlje.

Detaljni podaci o dozvolama boravka su predstavljeni u Migracionom profilu 2009 koji je objavljen na internet stranici Ministarstva sigurnosti.

	Preporuke	Nadležna institucija
44.	U skladu sa statističkim zahtjevima EU trebalo bi izvještavati o podacima o broju važećih privremenih i stalnih dozvola boravka na kraju svake godine (prema državljanstvu, vrsti i trajanju) i o broju izmjena u dozvolama boravka (prema razlogu i državljanstvu).	Ministarstvo sigurnosti/Služba za poslove sa strancima

³ Za definicije i preporuke u pogledu provođenja popisa stanovništva vidi UNCE (2006): Preporuke konferencije evropskih statističara za popis stanovništva i domaćinstava 2010, može se naći na <http://unstats.un.org/unsd/censuskb/article.aspx?id=10219>

4.1.1.4. Ažuriranje podataka i registara

Baza podataka o dozvolama boravka se ne ažurira sistematski kada stranac napusti zemlju već se privremene dozvole boravka automatski isključuju iz statistike kada isteknu. Ako Služba (u slučaju stalnog boravka) utvrdi da stranac izbiva iz zemlje duže od jedne godine izvršava mu se poništenje dozvole boravka.

	Preporuke	Nadležna institucija
45.	Treba procijeniti i izvodljivost i troškove razvoja sistema redovnog ažuriranja baze podataka o dozvolama boravka, informacijama iz drugih administrativnih evidencija i baza podataka (uključujući evidencije o ulasku i izlasku).	Ministarstvo sigurnosti/Služba za poslove sa strancima

4.1.1.5. Podaci o sprečavanju ilegalnih migracija

Granična policija ima evidencije o događajima koji su vezani za migracije (legalni ulasci i izlasci, podaci o otkrivenim, lažnim i falsificiranim ličnim ispravama, odbijenim ulascima na granici, određenim mjerama koje su poduzete protiv stranaca kao što je udaljavanje).

Za potrebe statističkog izvještavanja, podaci o osobama koje su uhvaćene prilikom ilegalne migracije se upisuju u dvije standardizirane tabele koje ispunjava Granična policija na svakom nivou. Statističke tabele se na mjesечноj nivou dostavljaju sa lokalnog prema regionalnom i prema centralnom nivou Granične policije, gdje jedinica za strateško planiranje i analizu priprema periodične interne statističke izvještaje svaka tri mjeseca.

Neki statistički podaci o sprečavanju ilegalnih migracija se objavljaju u godišnjoj informaciji o stanju sigurnosti Ministarstva sigurnosti BiH. Detaljniji podaci se objavljaju u godišnjem Migracionom profilu. Ovi podaci se također razmjenjuju između relevantnih ministarstava unutarnjih poslova na Zapadnom Balkanu i međunarodnih organizacija poput ICMPD.

	Preporuke	Nadležna institucija
46.	U skladu sa dosadašnjom praksom, podaci o odbijanju ulaska na granici bi se trebali kontinuirano dostavljati razvrstani prema starosti i spolu.	Granična policija
47.	U skladu sa dosadašnjom praksom, podaci o ilegalnom ulasku i ilegalnom boravku bi se trebali kontinuirano dostavljati razvrstani prema starosti, spolu, državljanstvu, razlozima za hapšenje i mjestu hapšenja.	Granična policija
48.	Podaci o udaljavanju stranaca trebaju biti podijeljeni u broj osoba kojima je izdat nalog da napuste teritoriju i broj osoba koje su stvarno napustile teritoriju nakon izdavanja naloga, a obje ove grupe podataka bi trebale biti razvrstane prema starosti, spolu, državljanstvu i razlogu za izdavanje naloga.	Granična policija

4.1.1.6. Podaci o organiziranim ilegalnim migracijama

Granična policija ima evidencije o krivičnim djelima u vezi sa granicom (npr. krijumčarenje migranata, krijumčarenje vatretnog oružja, krijumčarenje droga, itd.) u

općem krivičnom registru. Krivični registar koji se koristi je isti kao i za druga krivična djela koja evidentira policija.

Svi jedinični zapisi se prenose iz manuelno unesenih evidencijskih podataka u krivični registar u elektronski format u bazi podataka koja je web-basirana intranet aplikacija. Ove elektronske evidencijske podatke se zatim pohranjuju na CD ROM i dostavljaju regionalnom urednu jednom mjesечно odakle se proslijeđuju Analitičkom centru Granične policije. Ovi podaci se čuvaju zbog internog planiranja i dostavljaju redovno Ministarstvu sigurnosti.

Granična policija nema odvojenu evidenciju o krijumčarenim osobama (strancima).

	Preporuke	Nadležna institucija
49.	Da bi se usaglašeni podaci dostavljali u bazu podataka CIREFI, podatke o broju uhapšenih organizatora (krijumčara migranata) treba prikupljati i kategorizirati prema državljanstvu, zajedno sa podacima o broju uhvaćenih prokrijumčarenih stranaca (krijumčarenih migranata) prema državljanstvu i vrsti granice preko koje su ušli (kopno, more ili zrak) u jednoj centralnoj instituciji.	Granična policija

5. Statistika o azilu

5.1.1.1. Uvod

Smjernice koje slijede uglavnom se odnose na podatke o azilu.

5.1.1.2. Unos podataka

Sektor za azil Ministarstva sigurnosti je nadležan za prijem i procesuiranje molbi za azil u cijeloj BiH i posjeduje evidencije i statističke podatke o azilu.

Osobe koje izraze svoju namjeru da ulože molbu za azil na granici ili unutar teritorije upućuju se da osobno podnesu molbu u Uredu Sektora za azil u Sarajevu. Tek kada se data osoba fizički pojavi u Uredu Sektora za azil i predla svoju molbu za azil, ta molba se i registrira.

	Preporuke	Nadležna institucija
50.	Da bi se generiranje statistike o azilu uskladilo sa postojećom regulativom EU (Uredba (EC) br. 862/2008), treba revidirati postojeću praksu evidentiranja onih koji podnose molbu za azil tek kada se fizički pojave u Sektoru za azil. Prema postojećoj praksi EU, podaci o podnositeljima molbe za azil trebaju uključivati sve podnositelje molbi koji izraze svoju namjeru da od organa vlasti zatraže azil, razvrstani prema broju osoba koje po prvi put podnose molbu i broju osoba koji ponavljaju molbu za azil (prema spolu, starosti i državljanstvu). Nakon toga podaci se obično razvrstavaju između neprihvatljivih (ili neutemeljenih) molbi za azil i ostalih.	Ministarstvo sigurnosti/Sektor za azil

5.1.1.3. Podaci o ukupnom broju i tokovima

U Sektoru za azil u elektronsku bazu podataka se unosi jedinični zapis o svakoj osobi koja ulaže molbu za azil. Ova evidencija se stalno ažurira kako se donose odluke.

Detaljni podaci zasnovani na osobama o tražiteljima azila se razmjenjuju sa UNHCR-om i objavljeni su u Migracionom profilu 2009.

	Preporuke	Nadležna institucija
51.	Podaci koji se dostavljaju trebaju također uključivati broj osoba čija molba za azil je još uvijek neriješena na kraju godine (prema spolu, starosti i državljanstvu).	Ministarstvo sigurnosti/Sektor za azil
52.	Trebalo bi razmotriti redovno objavljivanje detaljnih podataka o azilu na bosanskom i engleskom jeziku na internet stranici Ministarstva sigurnosti.	Ministarstvo sigurnosti/Sektor za azil

6. Statistika o vizama

6.1.1.1. Institucije nadležne za prikupljanje podataka i upravljanje podacima

Smjernice koje slijede uglavnom se odnose na podatke o vizama.

6.1.1.2. Unos podataka i rezultati

Odsjek za vize i pasoše Sektora za međunarodne pravne i konzularne poslove Ministarstva vanjskih poslova je nadležan za pitanja viza i prikuplja podatke o vizama koje su izdaju putem diplomatsko-konzularnih predstavništava. Pored toga, Granična policija prikuplja podatke o vizama koje se izdaju na granici.

Podaci o izdatim vizama, razvrstani prema državljanstvu podnositelja molbe za vizu, su raspoloživi u Migracionom profilu za 2009. godinu. Svi ovi podaci se nalaze u ISM-u i postoji razvrstavanje po starosnoj dobi, spolu ili vrsti vize. Podaci se također prezentiraju u pogledu broja viza koje su izdate na graničnim prijelazima prema zemlji, državljanstvu, spolu i starosnoj grupi.

	Preporuke	Nadležna institucija
53.	<p>Sljedeći indikatori viza se trebaju razmotriti u smislu redovnog prikupljanja i objavljivanja na internet stranici Ministarstva unutarnjih poslova:</p> <ul style="list-style-type: none">• Broj osoba sa važećom vizom (prema državljanstvu i trajanju vize)• Broj molbi za izdavanje vize (prema državljanstvu i zemlji ulaganja molbe) godišnje• Broj izdatih viza (prema državljanstvu, zemlji ulaganja molbe, vrsti i trajanju vize) godišnje• Broj odbijenih viza (prema državljanstvu, zemlji ulaganja molbe, vrsti i trajanju vize i razlozima za odbijanje)	Ministarstvo vanjskih poslova Ministarstvo sigurnosti

7. Istraživanja o viktimizaciji

Sljedeći skup smjernica odnosi se na podatke o kriminalu koji su rezultat istraživanja

7.1.1.1. Uloga istraživanja o viktimizaciji u krivičnim djelima

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine i zavodi za statistiku FBiH i RS, do sada nisu provele nikakvo istraživanje o viktimizaciji u krivičnim djelima niti o korupciji.

	Preporuke	Nadležna institucija
54.	Treba održati raspravu o izvodljivosti provođenja reprezentativnog istraživanja o viktimizaciji u krivičnim djelima u BiH. Treba istražiti mogućnosti finansiranja i provedbe takvog istraživanja.	Ministarstvo sigurnosti Zavod za statistiku RS; FZS; BHAS

8. Prioritetne potrebe za obukom

Smjernice i preporuke koje slijede predstavljaju prioritet po mišljenju

..... (unijeti pripadnost instituciji)

u svrhu daljeg razvoja statistike na području pravosuđa i unutarnjih poslova u Bosni i Hercegovini, te bi stoga trebale postati sastavni dio aktivnosti obuke koja se provodi u okviru projekta „Razvoj instrumenata nadzora za pravosudne i policijske institucije Zapadnog Balkana“ :

(molimo vas da križićima označite odgovarajuća mjesta u tabeli i da svoje konkretnе preporuke unesete u dio obrasca pod naslovom 'Napomene')

Preporuke date u sklopu:	Nivo prioriteta:			Može se provesti:		
	Visoki	Srednji	Niski	Kratkoročno	Srednjoročno	Dugoročno
Policijska statistika						
2.1.2. Unos podataka						
2.1.3. Tok podataka						
2.1.4. Rezultati podataka						
Statistika tužilaštava						
2.2.2. Unos podataka						
2.2.3. Tok podataka						
2.2.4. Rezultati podataka						
Sudska statistika						
2.2.2. Unos podataka						
2.2.3. Tok podataka						
2.2.4. Rezultati podataka						
Posebna statistika						
2.4. Statistika o pranju novca						
2.5. Statistika o trgovini ljudima						
2.6. Statistika o krivičnim djelima koja uključuju rasizam i ksenofobiju						
Izvještavanje na međunarodnom nivou						
3.1.1.1. Izvještavanje podataka na evropskom nivou						
3.1.1.2. Izvještavanje podataka na nivou UN-a						
3.1.2.1. Kontakt tačka zadužena za statistiku kriminala i krivičnog pravosuđa						
Napomene:						

Preporuke date u sklopu:	Nivo prioriteta:			Može se provesti:		
	Visoki	Srednji	Niski	Kratkoročno	Srednjoročno	Dugoročno
Statistika o migracijama						
4.1.1.2. Podaci o ukupnom broju i tokovima imigranata i emigranata						
4.1.1.3. Podaci o dozvolama boravka						
4.1.1.4. Ažuriranje podataka i registara						
4.1.1.5. Podaci o sprečavanju ilegalnih migracija						
4.1.1.6. Podaci o organiziranim ilegalnim migracijama						
Statistika o azilu						
5.1.1.2. Unos podataka						
5.1.1.3. Podaci o ukupnom broju i tokovima						
Statistika o vizama						
6.1.1.2. Unos podataka i rezultati						
Istraživanje o viktimizaciji						
7.1.1.1. Uloga istraživanja o viktimizaciji u krivičnim djelima						
Napomene:						